

HISTORIA MONACHORUM IN AEGYPTO.....	2
A monk destroyed by a woman	2
Serpant	3
Serpants on guard duty	4
Stolen vegetables cannot be cooked.....	5
HISTORIA LAUSIACA	7
Alexandra who shut herself away from her lover.....	7
De muliere in equum conversa.....	8
A sister who simulated madness	9
APOFTHEGMATA	12
How a bucket was miraculously filled.....	12
De magistriano et cadavere nudo	12
De præstantia vitæ solitariæ	14
A brother who desired a man's wife.....	15
De coenobitis et anachoretis.....	15
IOANNES MOSCHOS, ΛΕΙΜΩΝΑΡΙΟΝ (PRATUM SPIRITUALE)	18
The Story of Three Blind Men and of how they became blind	18
The life of Abba Gerasimos.....	19
ANASTASIOS ZE SINAJE	23
How one coprse rejected another.....	23
A leopard guards a garden	24
A blind young rock-rabbit healed.....	24
Goats pray successfully for rain	25
A father who endured bugs for three weeks.....	26
PAULOS Z MONEMVASIE	27
The three monks taken prisoner in Africa	27

HISTORIA MONACHORUM IN AEGYPTO

A.-J. Festugière, *Historia monachorum in Aegypto*. Brussels: Société des Bollandistes, 1971

A monk destroyed by a woman

John of Lycopolis told this story as an example to illustrate the principle that monks should avoid inhabited places and converse with women: There was a monk living in a cave who became too confident. The evil one sent a good-looking woman to him, supposedly having lost her way, asking for hospitality. She led him on with flattery and caresses, but when he attempted to have intercourse with her, she slipped away and became invisible; one could hear the demons roaring with laughter. Lc. 14, 11; 18, 14. After a day of repentance, the monk returned to the world.

(1.) α'. Περί Ἰωάννου τοῦ ἐν Λυκῶ.

Ἦν γάρ τις τῶν μοναχῶν, φησίν, ἐν τῇ πλησίον ἐρήμῳ ἐν τῷ σπηλαίῳ διάγων πᾶσαν ἄσκησιν ἐνδειξάμενος καὶ χερσὶν οἰκειαῖς τὸν ἑαυτοῦ ἄρτον ἡμέριον ποριζόμενος. ὡς δὲ προσέμενεν ταῖς δεήσεσιν καὶ προέκοπτεν ταῖς ἀρεταῖς, ἐφ' ἑαυτῷ λοιπὸν ἐπεποίθει θαρρῶν ἐπὶ τῇ καλῇ πολιτείᾳ. ὁ δὲ πειράζων αὐτὸν ὡς τὸν Ἰώβ ἐξητήσατο, καὶ δὴ φαντασίαν αὐτῷ παρέχεται πρὸς ἐσπέραν γυναικὸς εὐμόρφου πλανωμένης κατὰ τὴν ἔρημον. ἥτις εὐροῦσα τὴν θύραν ἀνεωγμένην ἐπεπήδησεν εἰς τὸ σπήλαιον καὶ προσπεσοῦσα τοῖς γόνασι τοῦ ἀνδρὸς ἦτει παρ' αὐτοῦ τὴν ἀνάπαυσιν, ὡς ἐσπέρας αὐτὴν καταλαβούσης. ὁ δ' ὡς ἠλέησεν αὐτὴν, ὅπερ οὐκ ὤφειλεν, ἐδέξατο αὐτὴν ἐν τῷ σπηλαίῳ, καὶ δὴ ἐπυνθάνετο αὐτῆς τὴν πλάνην. ἢ δ' ὡς ἀπήγγειλεν, καὶ λόγους αὐτῷ κολακείας καὶ ἀπάτης ὑπέσπειρεν καὶ παρέτεινεν ἐπὶ πολὺ πρὸς αὐτὸν τὴν ὁμιλίαν, ἠρέμα δὲ πῶς αὐτὸν καὶ ἐπ' ἔρωτα προσεκαλεῖτο καὶ λόγοι πλείους λοιπὸν πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς γίνονται καὶ γέλωσ καὶ μειδίαμα. ἀπεπλάνησεν δὲ αὐτὸν πολλῇ ὁμιλίᾳ καὶ τὸ ἐντεῦθεν λοιπὸν ἀφῆ χειρὸς καὶ γενείου καὶ ἀυχένος καὶ αἰχμαλώτισεν τέλος τὸν ἀσκητὴν. ὡς δὲ ἐστρέφετο μὲν ἐκεῖνος ἔνδοθεν τοῖς λογισμοῖς, ἄτε δὴ ἐν χερσὶν

ἔχων τὸ πρᾶγμα, τὴν εὐκαιρίαν καὶ τὴν ἄδειαν τοῦ ἐκτελεῖν τὴν ἡδονὴν
λογιζόμενος συγκατέθετο λοιπὸν τῇ διανοίᾳ καὶ δὴ συνελθεῖν αὐτῇ ἐπειρᾶτο,
ἄφρων ἤδη καὶ θηλυμανῆς ἵππος γενόμενος. ἡ δὲ ἐξαίφνης μέγα ἀναβοήσασα
ἄφαντος ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γέγονεν, ὥσπερ σκιά τις ἀποδραμοῦσα, γέλωσ δὲ
ἐν τῷ ἀέρι πολὺς ἀκούεται τῶν δαιμόνων ἐλεγχόντων αὐτὸν τῶν τῇ ἀπάτῃ
παραγαγόντων καὶ μεγάλη φωνῇ πρὸς αὐτὸν βοώντων· «Πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν
ταπεινώθησεται. σὺ δὲ ὑψώθης ἕως τῶν οὐρανῶν, ἐταπεινώθης δὲ ἕως τῶν
ἀβύσσων». ἐντεῦθεν ἀναστὰς τὸ πρῶτ' ἰδὼν τὸ νυκτερινὸν πένθος ἐπισυρόμενος καὶ
διημερεύσας ἐν τοῖς θρήνοις ἀπογνοῦς ἑαυτοῦ τῆς σωτηρίας, ὅπερ οὐκ ᾔφειλεν,
εἰς τὸν κόσμον πάλιν ὑπέστρεψεν. τοῦτο γὰρ ἐστὶ τοῦ πονηροῦ τὸ ἐπιτήδευμα,
ὅταν τινὰ καταπαλαίση, εἰς ἀφροσύνην αὐτὸν καθίστησιν, ἵνα τοῦ λοιποῦ μηκέτι
δύνηται ἀναστῆναι. ὅθεν, ὦ τέκνα, οὐ συμβάλλεται ἡμῖν ἢ πλησίον τῶν χωρῶν
οἴκησις, οὐδ' ἢ τῶν γυναικῶν συντυχία, ἀνεξάλειπτον ἔχουσα μνήμην ἦν ἐκ τῆς
ὄψεως καὶ ὁμιλίας ἐπισπώμεθα. οὔτε δὲ ὀφείλομεν ἑαυτῶν ἀπογνῶναι καὶ εἰς
ἀνελπιστίαν ἑαυτοὺς ἀγαγεῖν. ἤδη γὰρ πολλοὶ καὶ τῶν ἀπογνωσθέντων τῆς
παρὰ τοῦ ἐλεήμονος θεοῦ φιλανθρωπίας οὐκ ἐστερήθησαν.

Serpant

Some visitors and their guides encountered the traces of a great serpent which the monks were anxious to track down and kill; one in particular, a monk who had seen the beast and asserted that it was more than fifteen cubits long. He even found its lair and it was only with great difficulty that he was persuaded to come away from there.

(9.) θ'. Περί Ἀμοῦν.

Πορευομένων δὲ ἡμῶν κατὰ τὴν ἔρημον ἐν μεσημβρίᾳ, ἐξαίφνης ὀρῶμεν σῦρμα
μεγάλου δράκοντος, οἷά τε δοκοῦ διὰ τῆς ψάμμου ἐλκυσθείσης· καὶ ἰδόντες φόβῳ
πολλῷ συνεσχέθημεν. οἱ δὲ ὀδηγοῦντες ἡμᾶς ἀδελφοὶ παρεκάλουν μὴ δεδιέναι,
ἀλλὰ μᾶλλον θαρρεῖν καὶ ἔπεσθαι τῷ ἵχνει τοῦ δράκοντος. «Ὁψεσθε γὰρ, φησί,

τὴν πίστιν ἡμῶν μελλόντων αὐτὸν χειρώσασθαι. πολλοὺς γάρ, φησί, καὶ δράκοντας καὶ ἀσπίδας καὶ κεράστας ἐκ χειρὸς ἀνηρήκαμεν καὶ τὸ γεγραμμένον ἐπ' αὐτοῖς ἐπληροῦτο· δέδωκα ὑμῖν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἀντικειμένου.» ἡμεῖς οὖν ἀπιστία φερόμενοι καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι μᾶλλον μὴ κατ' ἴχνος τοῦ δράκοντος ἠξιοῦμεν αὐτούς, ἀλλὰ τὴν εὐθεΐαν βαδίζειν. εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀδελφὸς ὑπὸ πολλῆς προθυμίας καταλιπὼν ἡμᾶς ἐπὶ τὴν ἔρημον ὤρμησεν ἀνιχνεύων τὸ θηρίον. καὶ εὐρὼν οὐκ εἰς μακρὰν τὸν φωλεὸν φωνὴν ἐβόα ἡμῖν ἐν τῷ σπηλαίῳ εἶναι τὸν δράκοντα καὶ ἐκάλει πρὸς αὐτὸν ὄψεσθαι τὸ ἐκβησόμενον, προτρεπομένων ἡμᾶς καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν μὴ δεδιέναι. ὡς δὲ ἡμεῖς μετὰ πολλοῦ φόβου ἀπήειμεν ὀψόμενοι τὸ θηρίον, συναντήσας ἡμῖν ἐξαίφνης εἷς ἀδελφὸς ἐκ χειρὸς εἶλκεν εἰς τὸ ἑαυτοῦ μοναστήριον, φάσκων μὴ δυνατοὺς εἶναι ἡμᾶς ὑπενεγκεῖν τὴν ὀρμὴν τοῦ θηρίου, καὶ μάλισθ' ὅτι οὐδέπω ἤμεν τοιοῦτόν τι ἔωρακότες. πολλάκις γὰρ ἔλεγεν ἔωρακέσθαι αὐτὸ τὸ θηρίον ὑπερμέγεθες ὑπάρχον καὶ ὑπὲρ δεκαπέντε πήχεις ἔχον. μένειν οὖν ἡμᾶς κελεύσας ἐπὶ τῷ τόπῳ ἀπήει πρὸς τὸν ἀδελφὸν πείθων αὐτὸν μεταστῆναι τοῦ φωλεοῦ. ἐπειρᾶτο γὰρ ἐκεῖνος μὴ μεταστῆναι τοῦ τόπου πρὶν ἂν ἀνέλη τὸν δράκοντα. καὶ δὴ πείσας αὐτὸν ἄγει πρὸς ἡμᾶς τὴν ὀλιγοπιστίαν ἡμῶν μεμφόμενον.

Serpants on guard duty

Amoun was frequently robbed of bread by thieves on the highway. He got two serpants from the desert and stationed them at his door. The thieves were astounded and Amoun reproved them for being more savage than the beasts, which at least obeyed him and revered christians. He entertained the thieves and they mended their ways.

Ἀναπαυσάμενοι δὲ πρὸς ἐκεῖνον τὸν ἀδελφὸν ὡς ἀπὸ μιλίου ἑνὸς τὸ μοναστήριον ἔχοντα ἱκανῶς ἀνεκτησάμεθα. διηγείτο δὲ ἡμῖν ἐκεῖνος γεγενῆσθαι

κατ' ἐκεῖνον τὸν τόπον ἔνθαπερ αὐτὸς ἐκαθέζετο ἄνδρα ἅγιον, ᾧ αὐτὸς ἐμαθήτευσεν, Ἀμοῦν ὀνόματι, πλείστας δυνάμεις ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ ποιήσαντα. πρὸς ὃν πολλάκις ἐλθόντες οἱ λωποδύται τοὺς ἄρτους καὶ τὰς τροφὰς αὐτοῦ ἐλάμβανον. ἐξελθὼν δὲ μιᾷ τῶν ἡμερῶν εἰς τὴν ἔρημον δύο δράκοντας μεγάλους σὺν αὐτῷ προσηγάγετο κελεύσας αὐτοὺς παραμένειν τῷ τόπῳ καὶ φυλάττειν τὴν θύραν. οἱ δὲ ἀνδροφόνοι ἐπελθόντες κατὰ τὸ ἔθος καὶ θεασάμενοι τὸ θαῦμα ἀχανεῖς γενόμενοι ὑπ' ἐκπλήξεως ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον. ἐξελθὼν δὲ εὔρεν αὐτοὺς ἐνεοὺς γενομένους καὶ σχεδὸν ἡμιθανεῖς, καὶ ἀναστήσας αὐτοὺς ὠνείδιζεν λέγων· «Ὁρᾶτε πόσον ὑμεῖς ἀγριώτεροι τῶν θηρίων ἐστέ. οἱ μὲν γὰρ ἡμῶν διὰ τὸν θεὸν τοῖς βουλήμασι πείθονται· ὑμεῖς δὲ οὐδὲ τὸν θεὸν ἐφοβήθητε οὐδὲ τῶν Χριστιανῶν τὴν εὐλάβειαν ἐδυσωπήθητε». εἰσαγαγὼν δὲ αὐτοὺς ἐν τῷ κελλίῳ ἔθηκεν τράπεζαν καὶ ἐνουθέτει μεταβαλεῖν τὸν τρόπον. οἱ παραυτὰ μεταστάντες κρείττους πολλῶν ἀνεφάνησαν. μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ αὐτοὶ τὰ αὐτὰ σημεῖα ἐπιτελοῦντες ὥφθησαν.

Stolen vegetables cannot be cooked

Coprès had a garden from which vegetables were stolen, but then they could not be cooked. The water in which they were immersed would not even warm up. When they were returned, they were easily prepared by their rightful owners.

(10.) ἰ'. Περὶ Κόπρη.

Κήπου δέ μοι ποτε ἐν τῇ πλησίον χώρᾳ ὑπάρχοντος διὰ τὴν ἐρχομένην πρὸς ἡμᾶς ἀδελφότητα καὶ ἐνός τινος πένητος αὐτὸν ἐργαζομένου, εἰσηλθέν τις τῶν Ἑλλήνων ἀποσυλῆσαι τὰ λάχανα. ὡς δὲ συλήσας ἀπῆλθεν, ἕως τρίτης ὥρας ἐψεῖν αὐτὰ οὐκ ἠδύνατο, ἀλλ' ἔμειναν ἐν τῷ λέβητι οἷά περ καὶ εἴληπτο μηδὲ θερμαινομένου ὅλως τοῦ ὕδατος. ἐν ἑαυτῷ δὲ γενόμενος ὁ ἀνὴρ ἀναλαβὼν τὰ λάχανα πρὸς ἡμᾶς διεκόμισεν παρακαλῶν συγχωρηθῆναι αὐτῷ τὸ πλημμέλημα καὶ γενέσθαι Χριστιανός. ὅπερ καὶ γέγονεν. ἦσαν δὲ κατὰ ταύτην τὴν ὥραν ξένοι

πρὸς ἡμᾶς ἐλθόντες ἀδελφοί, δι' οὓς μάλιστα ἐπιτηδείως ἡμῖν τὰ λάχανα
προσηνέχθη. μεταλαμβάνοντες οὖν ἐξ αὐτῶν εὐχαριστήσαμεν τῷ θεῷ διπλῆν
εὐφροσύνην ποιησάμενοι τὴν τε τοῦ ἀνθρώπου σωτηρίαν καὶ τὴν τῶν ἀδελφῶν
ἀνάπαυσιν».

HISTORIA LAUSIACA

G.J.M. Bartelink, Palladio. La storia Lausiaca. Verona: Fondazione Lorenzo Valla, 1974

Alexandra who shut herself away from her lover

Melania said that Alexandra (by her own testimony) had shut herself up in a tomb for the whole of her life because she was loved and pursued by a man. She chose voluntary life-imprisonment rather than disappoint him. An account of her way of life follows: linen-weaving, prayer and study.

5. Περί Αλεξάνδρας

(1.) Διηγῆσατο δέ μοι καὶ περὶ παιδίσκης τινὸς ὀνόματι Ἀλεξάνδρας, ἣτις καταλείψασα τὴν πόλιν καὶ ἐν μνήματι ἑαυτὴν καθείρξασα δι' ὀπῆς ἐλάμβανε τὰ πρὸς τὴν χρείαν, μήτε γυναιξὶ μήτε ἀνδράσι συντυγχάνουσα κατ' ὄψιν ἐπὶ ἔτη δέκα. Τῷ δὲ δεκάτῳ ἔτει ἐκοιμήθη σχηματίσασα ἑαυτὴν, ὡς τὴν ἐν συνηθείᾳ ἀπελθοῦσαν καὶ μὴ τυχοῦσαν ἀποκρίσεως ἀπαγγεῖλαι ἡμῖν. Αποχρίσαντες οὖν τὴν θύραν καὶ εἰσελθόντες εὗραμεν αὐτὴν κοιμηθεῖσαν. (2.) Ἔλεγε δὲ περὶ αὐτῆς καὶ ἡ τρισμακαρία Μελάνιον περὶ ἧς εἰς ὕστερον λέξω, ὅτι «Κατ' ὄψιν μὲν αὐτὴν οὐκ εἶδον, περὶ δὲ τὴν ὀπὴν σταῖσα παρεκάλεσα εἰπεῖν τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἔκλεισεν ἑαυτὴν εἰς τὸ μνήμα. Ἡ δὲ διὰ τῆς ὀπῆς ἐφθέγγαστό μοι λέγουσα ὅτι “Ἐβλάβη τις τὸν νοῦν εἰς ἐμέ· καὶ ἵνα μὴ δόξω λυπεῖν αὐτὸν ἢ διαβάλλειν, ἡρησάμην ζῶσαν ἑμαυτὴν εἰς τὸ μνήμα εἰσαγαγεῖν, ἢ σκανδαλίσαι ψυχὴν κατ' εἰκόνα θεοῦ ποιηθεῖσαν”. (3.) Ἐμοῦ δέ, φησὶν, εἰπούσης· “Πῶς οὖν καρτερεῖς μὴ συντυγχάνουσα μηδενί, ἀλλὰ πυκτεύουσα τῇ ἀκηδία”; εἶπεν ὅτι “Ἀπὸ πρῶτῃ μέχρις ἐννάτης ὥρας εὐχομαι καθ' ὥραν, νήθουσα τὸ λίνον· τὰς δὲ διαλοίπους ὥρας περιέρχομαι τῷ νῶ τοὺς ἀγίους πατριάρχας καὶ προφήτας καὶ ἀποστόλους καὶ μάρτυρας· καὶ φαγοῦσά μου τὸν ψωμὸν τὰς ἄλλας ὥρας περιμένω προσκαρτεροῦσα καὶ τὸ τέλος ἐκδεχομένη μετ' ἐλπίδος χρηστῆς”»

De muliere in equum conversa

An Egyptian loved a married free-woman and spoke to a sorcerer who took money and turned her into a mare, which could eat neither man's nor animal's food. The elders of the village could do nothing for her, so the husband took her into the desert. Macarios the Egyptian said: "You are horses not to be able to see she is really a woman." He blessed water and poured it on her head and she became a woman again, eating at last after three days without food. She was warned to stay in frequent communion with the church, for she had been absent from the mysteries for five weeks.

17. Περί Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου

(6.) Ἄνῆρ τις Αἰγύπτιος ἐρασθεὶς ἐλευθέρας γυναικὸς ὑπάνδρου, καὶ μὴ δυνάμενος αὐτὴν δελεάσαι, προσωμίλησε γόητι λέγων· «Ἐλον αὐτὴν εἰς τὸ ἀγαπήσασθαι με, ἢ ἔργασθαι τι ἵνα ῥίψῃ αὐτὴν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς». Καὶ λαβὼν ὁ γόης τὸ ἱκανὸν ἐχρήσατο ταῖς γοητικαῖς μαγγανείαις, καὶ παρασκευάζει φοράδα αὐτὴν φανῆναι. Θεασάμενος οὖν ὁ ἀνὴρ ἔξωθεν ἐλθὼν ἐξενίζετο ὅτι εἰς τὸν κράββατον αὐτοῦ φορὰς ἀνέκειτο. Κλαίει, ὀδύρεται ὁ ἀνὴρ· προσομιλεῖ τῷ ζῳῷ· ἀποκρίσεως οὐ τυγχάνει. Παρακαλεῖ τοὺς πρεσβυτέρους τῆς κώμης· (7.) εἰσάγει, δεικνύει· οὐχ εὐρίσκει τὸ πρᾶγμα. Ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς οὔτε χόρτου μετέλαβεν ὡς φορὰς οὔτε ἄρτου ὡς ἄνθρωπος, ἀμφοτέρων ἐστερημένη τῶν τροφῶν. Τέλος, ἵνα δοξασθῇ ὁ θεὸς καὶ φανῇ ἡ ἀρετὴ τοῦ ἁγίου Μακαρίου, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἀγα-γεῖν αὐτὴν εἰς τὴν ἔρημον· καὶ φορβεώσας αὐτὴν ὡς ἵππον, οὕτως ἤγαγεν εἰς τὴν ἔρημον. Ἐν δὲ τῷ πλησιάσαι αὐτοὺς εἰστήκεισαν οἱ ἀδελφοὶ πλησίον τῆς κέλλης τοῦ Μακαρίου, μαχόμενοι τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς καὶ λέγοντες· «Τί ἤγαγες ὧδε τὴν φοράδα ταύτην;» λέγει αὐτοῖς· «Ἴνα ἐλεηθῇ». Λέγουσιν αὐτῷ· «Τί γὰρ ἔχει;» ἀπεκρίνατο αὐτοῖς ὁ ἀνὴρ ὅτι «Γυνή μου ἦν, καὶ εἰς ἵππον μετεβλήθη, καὶ σήμερον τρίτην ἡμέραν ἔχει μὴ γευσάμενη τινός». Αναφέρουσι

τῷ ἀγίῳ ἔνδον προσευχομένῳ· ἀπεκάλυψε γὰρ αὐτῷ ὁ θεός, καὶ προσηύχετο περὶ αὐτῆς. Ἀπεκρίνατο οὖν τοῖς ἀδελφοῖς ὁ ἅγιος Μακάριος καὶ λέγει αὐτοῖς· «Ἴπποι ὑμεῖς ἐστέ, οἱ τῶν ἵππων ἔχοντες τοὺς ὀφθαλμούς. (9.) Ἐκείνη γὰρ γυνή ἐστι, μὴ μετασχηματισθεῖσα, ἀλλ' ἢ μόνον ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν ἠπατημένων». Καὶ εὐλογήσας ὕδωρ καὶ ἀπὸ κορυφῆς ἐπιχέας αὐτῇ γυμνῇ ἐπηύξατο· καὶ παραχρῆμα ἐποίησεν αὐτὴν γυμναῖκα φανῆναι πᾶσι. Δοὺς δὲ αὐτῇ τροφήν ἐποίησεν αὐτὴν φαγεῖν, καὶ ἀπέλυσεν αὐτὴν μετὰ τοῦ ἰδίου ἀνδρός εὐχαριστοῦσαν τῷ κυρίῳ. Καὶ ὑπέθετο αὐτῇ εἰπών· «Μηδέποτε ἀπολειφθῆς τῆς ἐκκλησίας, [μηδέποτε ἀπόσχη τῆς κοινωνίας]· ταῦτα γὰρ σοι συνέβη τῷ ἐπὶ πέντε ἑβδομάδας μὴ προσεληλυθέναι τοῖς μυστηρίοις».

A sister who simulated madness

There was a virgin in the Tabennesi convent who simulated madness [1 Cor.3.18.] Although she served in the kitchen she was never seen to eat; she was known as the convent sponge reviled of all but reviling nobody. An angel invited Pitroum to see one who was more holy than him at this convent. They assembled all the sisters but only produced this mad woman when all else had failed. He fell down before her, proclaiming her "my amma and yours." She then went away and no more was ever heard of her.

34. Περὶ τῆς ὑποκρινομένης μωρίαν

(1.) Ἐν τούτῳ τῷ μοναστηρίῳ ἄλλη γέγονε παρθένος ὑποκρινομένη μωρίαν καὶ δαίμονα· καὶ ἐπὶ τοσοῦτον αὐτὴν ἐβδελύξαντο ὡς μηδὲ συνεσθίειν αὐτῇ, τοῦτο ἐκείνης αἰρησαμένης. Ἀλωμένη οὖν ἀνὰ τὸ μαγειρεῖον πᾶσαν ἐποίει ὑπηρεσίαν, καὶ ἦν, τὸ δὴ λεγόμενον, σπόγγος τῆς μονῆς, ἔργῳ πληροῦσα τὸ γεγραμμένον· «Εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ἡμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ μωρὸς γενέσθω ἵνα γένηται σοφός». Αὕτη ῥάκος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δῆσασα—αἱ γὰρ ἄλλαι πᾶσαί εἰσι κεκαρμέναι, ἔχουσαι κουκούλια—οὕτως ἦν ὑπηρετοῦσα. (2.) Ταύτην

μασωμένην οὐκ εἶδεν οὐδεμίαν τῶν τετρακοσίων τὰ ἔτη τῆς ζωῆς αὐτῆς· ἐπὶ τραπέζης οὐκ ἔκαθέσθη, οὐ κλάσματος μετέλαβεν ἄρτου, ἀλλὰ τὰς ψίχας σπογγίζουσα τῶν τραπεζῶν καὶ τὰς χύτρας περιπλύνουσα τούτοις ἠρκεῖτο· μὴ ὑβρίσασά ποτέ τινα, μὴ γογγύσασα, μὴ λαλήσασα μικρὸν ἢ μέγα, καίπερ κονδυλιζομένη καὶ ὑβριζομένη καὶ καταρωμένη καὶ μυσσαττομένη. (3.) Παρέστη οὖν ἄγγελος τῷ ἁγίῳ Πιτηροῦμ ἐν τῷ Πορφυρίτῃ καθεζομένῳ ἀναχωρητῇ ἀνδρὶ δοκιμωτάτῳ, καὶ λέγει αὐτῷ· «Διὰ τί μέγα φρονεῖς ἐπὶ σεαυτῷ ὡς εὐλαβῆς, καὶ ἐν τοιούτῳ καθεζόμενος τόπῳ; Θέλεις ἰδεῖν εὐλαβεστέραν σου γυναῖκα; Ἀπελθε εἰς τὸ μοναστήριον τῶν γυναικῶν τῶν Ταβερνησιωτῶν, καὶ ἐκεῖ εὐρήσεις μίαν διάδημα ἔχουσαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· αὕτη σου ἀμείνων ἐστί. (4.) Τοσοῦτῳ γὰρ ὄχλῳ πυκτεύουσα, τὴν καρδίαν αὐτῆς οὐδέποτε ἀπέστησε τοῦ θεοῦ· σὺ δὲ καθεζόμενος ὧδε, ἀνὰ τὰς πόλεις πλανᾶσαι τῇ διανοίᾳ». Καὶ ὁ μηδέποτε ἐξελθὼν ἀπῆλθεν ἕως τοῦ μοναστηρίου ἐκείνου, καὶ παρακαλεῖ τοὺς διδασκάλους εἰσελθεῖν εἰς τὸ μοναστήριον τῶν γυναικῶν. Ἐκεῖνοι ὡς ἐπίδοξον καὶ γεγηρακότα ἐθάρρησαν αὐτὸν εἰσαγαγεῖν. (5.) Καὶ εἰσελθὼν ἐπεζήτησε πάσας ἰδεῖν. Ἐκείνη οὐ παρεφαίνετο. Τέλος λέγει αὐταῖς· «Φέρετέ μοι πάσας· λείπει γὰρ καὶ ἄλλη». Λέγουσιν αὐτῷ· «Μίαν ἔχομεν σαλὴν ἔνδον ἐν τῷ μαγειρείῳ»· —οὕτῳ γὰρ καλοῦσι τὰς πασχούσας. Λέγει αὐταῖς· «Ἀγάγετέ μοι κάκείνην· ἄφετε αὐτὴν ἴδω». Ἀπῆλθον αὐτῇ φωνῆσαι· αὕτη οὐχ ὑπήκουσεν, ἴσως αἰσθομένη τοῦ πράγματος, ἢ καὶ ἀποκαλυφθεῖσα. Σύρουσι βία καὶ λέγουσιν αὐτῇ· «Ὁ ἅγιος Πιτηροῦμ σε θέλει ἰδεῖν». Ἦν γὰρ ὀνομαστός. (6.) Ἐλθούσης οὖν αὐτῆς ἐθεάσατο τὸ ῥάκος τὸ ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῆς, καὶ πεσὼν εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς λέγει αὐτῇ· «Εὐλόγησόν με». Ὁμοίως κάκείνη ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ λέγουσα· «Σὺ με εὐλόγησον, κύριε». Ἐξέστησαν πᾶσαι καὶ λέγουσιν αὐτῷ· «Ἀββᾶ, μὴ πάσχε ὑβρίν· σαλή ἐστί». Λέγει αὐταῖς πάσαις ὁ Πιτηροῦμ· «Ὑμεῖς ἐστὲ σαλαί· αὕτη γὰρ καὶ ἐμοῦ καὶ ὑμῶν ἀμμᾶς ἐστίν—οὕτως γὰρ καλοῦσι τὰς πνευματικάς· —καὶ εὐχομαι ἄξιος αὐτῆς εὐρεθῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως». (7.) Ἀκούσασαι ταῦτα ἔπεσον αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας, ἐξομολογούμεναι πᾶσαι διαφόρως· ἢ μὲν ὡς τὸ ἀπόπλυμα τοῦ πίνακος ἐπιχέασα αὐτῇ· ἄλλη ὡς

κονδύλοις ἐπιτριψαμένη· ἄλλη ὡς τὴν ῥίνα αὐτῆς συναπίσασα· καὶ ἀπλῶς πᾶσαι
διαφόρους ὕβρεις ἀπήγγειλαν. Εὐξάμενος οὖν ὑπὲρ αὐτῶν ἀπῆλθε. Καὶ μεθ'
ἡμέρας ὀλίγας μὴ ἐνεγκοῦσα ἐκείνη τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἀδελφῶν, καὶ
ταῖς ἀπολογίαις βαρυνθεῖσα, ἐξῆλθε τοῦ μοναστηρίου· καὶ ποῦ ἀπῆλθεν, ἢ ποῦ
κατέδου, ἢ πῶς ἐτελεύτησεν, ἔγνω οὐδεὶς.

ΑΠΟΦΤΗΓΜΑΤΑ

J.-C. Guy, Les apophtegmes des pères. Collection systématique, chapitres x-xvi [Sources chrétiennes 474. Paris: Éditions du Cerf, 2003]

How a bucket was miraculously filled

A father once sent his disciple a good distance to draw water, but the disciple forgot the cord. So he called upon the well, in the name of his abba, to fill the bucket. The water mounted in the well and, having filled the bucket, returned to its normal level.

27. Ἀπέστειλέ τις τῶν γερόντων τὸν μαθητὴν αὐτοῦ ἀντλήσαι ὕδωρ. Ἦν δὲ μακρὰν τὸ φρέαρ ἀπὸ τοῦ κελλίου αὐτῶν. Ὁ δὲ ἐπελάθετο τὸ σχοινίον ἄραι, καὶ ἐλθὼν ἐπὶ τὸ φρέαρ ἔγνω ὅτι οὐκ ἦνεγκεν καὶ, ποιήσας εὐχὴν, ἐφώνησε λέγων· Λάκκε, Λάκκε, εἶπεν ὁ ἀββᾶς μου· γέμισον τὸ κεράμιον ὕδωρ. Καὶ παραχρῆμα, ἀνήλθε τὸ ὕδωρ ἄνω, καὶ γεμίσαντος τοῦ ἀδελφοῦ, πάλιν ἀπεκατεστάθη τὸ ὕδωρ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

De magistriano et cadavere nudo

There was a magistrianos [μαγιστριανός, agens in rebus] on imperial service who found a dead man lying naked. He put one of his garments on the corpse. Later he damaged a foot; amputation seemed to be necessary as it was turning black. The doctors planned to operate the following morning. But by night one came who by anointing and exercising the foot restored it to health. It was the dead nude, wearing the garment which the officer had put on it; he was sent by Christ to reward him for his charity.

(38.) Ἐλεγέ τις τῶν πατέρων, ὅτι ἦν τις μαγιστριανὸς πεμφθεὶς εἰς ἀπόκρισιν βασιλικήν. Καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εὗρε τινὰ πτωχὸν νεκρὸν κείμενον γυμνόν. Καὶ

σπλαγχνισθεὶς λέγει τῷ παιδί αὐτοῦ· Λαβὲ τὸν ἵππον καὶ πρόελθε μικρὸν. Καὶ κατελθὼν, ἀπεδύσατο ἐν τῶν λινουδίων αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκε τῷ κειμένῳ νεκρῷ καὶ ἀπῆλθεν. Πάλιν μεθ' ἡμέρας, ἀπεστάλη ὁ αὐτὸς μαγιστριανὸς εἰς ἀπόκρισιν. Συνέβη δὲ ἐξελθόντος αὐτοῦ τὴν πόλιν, καὶ ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ ἵππου καὶ ἐκλάσθη ὁ ποῦς αὐτοῦ. Καὶ ἀποστρέφει ὁ παῖς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ οἱ ἰατροὶ ἐπεμελοῦντο αὐτοῦ. Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας, ἐμελανίασεν ὁ ποῦς αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες οἱ ἰατροὶ μελανωθέντα τὸν πόδα αὐτοῦ, ἔνευσαν πρὸς ἀλλήλους, ὅτι κοπῆναι ὀφείλει ὁ ποῦς, ἐπεὶ σήπει ὅλον τὸ σῶμα καὶ ἀποθνήσκει ὁ ἄνθρωπος. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἐρχόμεθα πρωῒ, καὶ θεραπεύομέν σε. Ὁ δὲ ἀσθενῶν νεύει τῷ παιδί αὐτοῦ ἐξελθεῖν ὀπίσω τῶν ἰατρῶν καὶ μαθεῖν παρ' αὐτῶν τί βούλονται. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ὁ ποῦς τοῦ κυρίου σου ἐμελανίασεν, καὶ ἐὰν μὴ κοπῆ, ἀπόλλεται ὁ ἄνθρωπος, ἐρχόμεθα πρωῒ, καὶ ὁ θέλει ὁ θεὸς ποιῶμεν. Καὶ εἰσέρχεται ὁ δοῦλος κλαίων πρὸς τὸν δεσπότην αὐτοῦ λέγων· Ὅτι τάδε βουλευόνται περὶ σοῦ· ὁ δὲ ἀκούσας ἐλυπήθη, καὶ ἀπὸ πολλῆς ἀθυμίας οὐκ ἐκοιμήθη. Ἦν δὲ κανδίλα φαίνουσα. Περὶ δὲ τὰς μέσας νύκτας, ὄρα ἄνθρωπον διὰ τῆς θυρίδος κατερχόμενον καὶ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγοντα αὐτῷ· Τί κλαίεις, τί λυπῆσαι; Ὁ δὲ λέγει· Κύριε, οὐ θέλεις ἵνα κλαύσω καὶ λυπηθῶ, ὅτι ἐκλάσθην, καὶ τάδε βουλευόνται περὶ ἐμοῦ οἱ ἰατροί; καὶ λέγει αὐτῷ ὁ φανείς· Δειξόν μοι τὸν πόδα σου. Καὶ ἀλείφει αὐτὸν καὶ λέγει· Ἀνάστα ἄρτι καὶ περιπάτει. Καὶ λέγει ὁ ἀσθενῶν· Κέκλασται καὶ οὐ δύναμαι. Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐπιστηρίχθητι ἐπ' ἐμέ. Καὶ ἐπιστηριχθεὶς, περιεπάτει χωλεύων. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ φανείς· Ἀκμὴν χωλαίνεις, θές ἑαυτὸν πάλιν. Καὶ δῆθεν πάλιν ἀλείφει αὐτὸν ἐξ ἴσων τοὺς πόδας αὐτοῦ. Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐγειρε ἄρτι περιπάτει. Καὶ ἀναστὰς περιεπάτησεν ὑγιῶς. Καὶ λέγει αὐτῷ· Θές ἑαυτὸν ἀναπαύθητι. Καὶ εἶπεν αὐτῷ τινὰς λόγους περὶ ἐλεημοσύνης, ὅτι εἶπεν ὁ κύριος· Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται, καὶ ἀνήλεος ἡ κρίσις τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος, καὶ ὅσα τοιαῦτα. Καὶ λέγει αὐτῷ· Σώζου. Λέγει ὁ μαγιστριανός· Ὑπάγεις; Λέγει αὐτῷ· Τί γὰρ θέλεις ἐξότε ὑγίανας; Λέγει αὐτῷ ὁ μαγιστριανός· Τὸν θεὸν τὸν πέμψαντά σε, εἶπέ μοι τίς εἶ. Λέγει αὐτῷ· Βλέψον εἰς ἐμέ. Ἐπιγινώσκεις τοῦτο τὸ ὀθόνιον

ἀκριβῶς; Λέγει αὐτῷ· Ναί, κύριε, ἐμὸν ἐστίν. Καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος· Ἐγὼ εἶμι ὃν εἶδες νεκρὸν ἐρρύιμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἐρρύιψάς μοι τὸ λινούδιον. Καὶ ἀπέστειλέ με ὁ θεὸς ἰάσασθαί σε. Εὐχαρίστει οὖν διαπαντὸς τῷ θεῷ. Καὶ ἀνῆλθε πάλιν δι' ἧς κατῆλθε θυρίδος. Καὶ ὑγιάννας τὸν αἴτιον παντὸς ἀγαθοῦ θεὸν ἐδόξασεν.

De præstantia vitæ solitariae

Three monks set themselves: the first to be a peace-maker among men, the second to heal the sick, the third to live apart from the world [_συχάζειν.] The first and second became discouraged; they sought out the third and asked him how he had succeeded. He threw water into a bowl, noting how it was troubled; and then how, after a little while, it became so still it formed a perfect mirror. So, he said, one came to see his sins, especially in the desert, but not in the midst of men.

(134.) Διηγῆσατό τις· ὅτι τρεῖς φιλόπονοι ἐγένοντο ἀγαπητοὶ, καὶ ὁ μὲν εἰς ἡρετίσατο τοὺς μαχομένους εἰρηνεύειν κατὰ τὸ εἰρημένον· Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί. Ὁ δὲ δεῦτερος ἐπισκέπτεσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας. Ὁ δὲ τρίτος ἀπῆλθεν ἡσυχάζειν εἰς τὴν ἔρημον. Ὁ οὖν πρῶτος κοπιάσας διὰ τὰς μάχας τῶν ἀνθρώπων, οὐκ ἠδύνατο θεραπεύειν πάντας, καὶ ἀκηδιάσας, ἦλθε πρὸς τὸν ὑπηρετοῦντα τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ εὔρε καὶ αὐτὸν ὀλιγοροῦντα, καὶ μὴ φθάνοντα τελειῶσαι τὴν ἐντολήν. Καὶ συμφωνήσαντες οἱ δύο, ἀπῆλθον ἰδεῖν τὸν ἡσυχάζοντα καὶ διηγῆσαντο αὐτῷ τὴν θλίψιν αὐτῶν, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν εἰπεῖν αὐτοῖς τί κατώρθωσεν. Καὶ σιωπήσας μικρὸν, βάλλει ὕδωρ εἰς κρατῆρα καὶ λέγει αὐτοῖς· Προσέχετε εἰς τὸ ὕδωρ, ἦν δὲ τεταραγμένον· καὶ μετὰ μικρὸν, πάλιν λέγει αὐτοῖς· Προσέχετε καὶ ἄρτι ὡς κατέστη τὸ ὕδωρ. Καὶ ὡς προσέσχον τῷ ὕδατι, θεωροῦσιν ὡς ἐν ἐσόπτρῳ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὕτως ἐστὶ καὶ ὁ ἐν μέσῳ ἀνθρώπων ἀπὸ τῆς ταραχῆς οὐ βλέπει τὰς ἀμαρτίας αὐτοῦ, ὅταν δὲ ἡσυχάσῃ, καὶ μάλιστα ἐν ἐρήμῳ, τότε βλέπει τὰ ἐλαττώματα αὐτοῦ.

A brother who desired a man's wife

A brother at Scêtê was severely troubled by thoughts of a man's beautiful wife. When he heard that she was dead, he took his habit [λεβήτων] and, coming by night, opened up her tomb. He mopped up the liquid flowing from her corpse. He set this stench before him in his cell until the battle receded from him.

(172.) Ἀδελφός τις ἦν ἀγωνιστῆς ἐν Σκήτει, καὶ ὑπέβαλεν αὐτῷ ὁ ἐχθρὸς μνήμην γυναικὸς τινος εὐμορφωτάτης, καὶ ἔθλιβεν αὐτὸν σφόδρα. Καὶ κατ' οἰκονομίαν, ἄλλος ἀδελφὸς κατελθὼν ἀπὸ Αἰγύπτου εἰς Σκῆτιν, καὶ λαλούντων αὐτῶν εἶπεν ὅτι ἡ γυνὴ τοῦ δεῖνος ἀπέθανεν. Ἦν δὲ αὕτη, εἰς ἣν ἐπολεμεῖτο ὁ ἀγωνιστής. Ὁ δὲ ἀκούσας λαβὼν τὸν λεβήτωνα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀναβὰς, ἤνοιξεν αὐτῆς τὸν τάφον, καὶ ἐξέμαξε τοὺς ἰχῶρας αὐτῆς τῷ λεβήτῳ αὐτοῦ, καὶ ὑπέστρεψεν ἔχων αὐτὸν εἰς τὸ κελλίον αὐτοῦ, καὶ ἐτίθει τὴν δυσωδίαν ἐκείνην ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμει τῷ λογισμῷ λέγων· Ἴδου ἡ ἐπιθυμία σου ἦν ἐζήτεις, ἔχεις αὐτήν, χόρτασον σεαυτὸν. Καὶ οὕτως ἐν τῇ δυσωδίᾳ ἐβασάνιζεν ἑαυτὸν, ἕως οὗ ἐπαύσατο ὁ πόλεμος ἐξ αὐτοῦ.

De coenobitis et anachoretis

Some brothers from a community went out into the desert to visit an anchorite. He received them with an unscheduled meal, according to custom. That night he heard them saying that the anchorites seemed to lead an easier life than they did in their community. So next day he sent them on their way with a message for his neighbour: "Do not water the vegetables." The neighbour worked them very hard, fasting all day, and then prayed all night with them, still without food. They fled secretly, unable to endure such hardship.

(229.) Ἀδελφοὶ ἀπὸ κοινοβίου ἐξεληθόντες παρέβαλον εἰς τὴν ἔρημον πρὸς ἀναχωρητήν. Ὁ δὲ ἐδέξατο αὐτοὺς μετὰ χαρᾶς, καὶ ὡς ἔθος ἐστὶ τοῖς ἐρημίταις

ιδών αὐτοὺς ἀπὸ κόπου παρέθηκεν τράπεζαν παρὰ τὴν ὥραν καὶ εἴτι εἶχε παρέθηκεν αὐτοῖς καὶ ἀνέπαυσεν αὐτοὺς, καὶ ὅτε ἐγένετο ὀψὲ ἔβαλον τοὺς δώδεκα ψαλμοὺς, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν νύκτα. Ὡς δὲ ὁ γέρων καταμόνας ἠγρύπνει, ἤκουσεν αὐτῶν ἀλλήλοις λεγόντων ὅτι οἱ ἀναχωρηταὶ εἰς τὴν ἔρημον, ἀναπαύονται πλέον ἡμῶν τῶν ἐν κοινοβίοις, καὶ μελλόντων αὐτῶν ὑπάγειν πρωῖ πρὸς τὸν γέροντα τὸν γείτονα αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Ἀσπάσασθε αὐτὸν ἐξ ἐμοῦ καὶ εἶπατε αὐτῷ· Μὴ ποτίσης τὰ λάχανα. Καὶ ἐποίησαν οὕτως. Ὁ δὲ ἀκούσας ἐνόησε τὸ ῥῆμα, καὶ ἐκράτησεν αὐτοὺς ἕως ἑσπέρας ἐργαζομένους νήστεις. Ὡς δὲ ἐγένετο ὀψὲ, ἐποίησε μεγάλην σύναξιν καὶ εἶπεν· Καταλύσωμεν δι' ὑμᾶς, ὅτι ἀπὸ κόπου ἐστέ. Καὶ εἶπεν πάλιν· Καθ' ἡμέραν μὲν ἐσθίειν οὐκ ἔχομεν ἔθος, δι' ὑμᾶς δὲ γευσώμεθα μικρόν. Καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς ἄρτους ξηροὺς καὶ ἅλας εἰπών· ὅτι χρεῖα ἐστὶ δι' ὑμᾶς ἐορτὴν ποιῆσαι, καὶ ἔβαλεν ὀλίγον ὄξος εἰς τὸ ἅλας, καὶ ἀναστάντες, ἔβαλον σύναξιν ἕως πρωῖ. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὐκ ἀνάμεθα δι' ὑμᾶς τελέσαι ὅλον τὸν κανόνα ἵνα ἀναπαύσησθε μικρόν ὅτι ἀπὸ ξένης ἐστέ. Πρωΐας δὲ γενομένης ἤθελον φυγεῖν· ὁ δὲ παρεκάλει αὐτοὺς λέγων· Μείνατε χρόνον μεθ' ἡμῶν, εἰ δὲ μὴ, κἂν διὰ τὴν ἐντολὴν κατὰ τὸ ἔθος ἡμῶν τῆς ἐρήμου τρεῖς ἡμέρας. Οἱ δὲ ἰδόντες ὅτι οὐκ ἀπολύει αὐτοὺς, ἀναστάντες ἔφυγον λάθρα .

IOANNES MOSCHOS, ΛΕΙΜΩΝΑΡΙΟΝ (PRATUM SPIRITUALE)

J.-P. Migne, Patrologiae cursus completus (series Graeca) (MPG) 87.3, Paris: Migne, 1857-1866: 2852-

3112

The Story of Three Blind Men and of how they became blind

Of three blind men, the first says he caught an eye-disease sailing off Africa, the second that he was a glass-worker and the great heat of the furnace damaged his eyes. The third says that he despoiled a newly-buried corpse of its clothes, finally of its under-clothes, whereupon it sat up and stuck its fingers in his eyes.

77.

(2929.) Ἀπήλθομεν ἐν μιᾷ εἰς τὸν οἶκον Στεφάνου τοῦ σοφιστοῦ, ἐγὼ καὶ ὁ κύριος Σωφρόνιος, ἵνα πράξωμεν· ἦν δὲ μεσημβρινόν. Ἔμενεν δὲ εἰς τὴν ἁγίαν Θεοτόκον, ἣν ᾠκοδόμησεν ὁ μακάριος πάπας Εὐλόγιος, τὴν ἐπονομαζομένην τῆς Δωροθέας. Ὡς οὖν ἐκρούσαμεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ φιλοσόφου, παρέκυψεν κόρη λέγουσα· Καθεύδει, ἀλλ' ὀλίγον ἐξικακήσατε. Τότε δὴ λέγω τῷ κυρίῳ Σωφρονίῳ· Ἄγωμεν ἐν τῷ Τετραπύλῳ, κάκει μένωμεν. Ἔστιν δὲ ὁ τόπος τοῦ Τετραπύλου πάνυ σεβάσμιος παρὰ τοῖς Ἀλεξανδρεῦσι· (2932.) λέγουσι γὰρ, ὅτι τὰ λείψανα Ἰερεμίου τοῦ προφήτου ἀπὸ Αἰγύπτου λαβὼν Ἀλέξανδρος ὁ κτίστης τῆς πόλεως, ἐκεῖ αὐτὰ κατέθετο. Ὡς οὖν ἀπήλθομεν εἰς τὸν τόπον, οὐδένα εὔρομεν, εἰ μὴ τρεῖς τυφλούς· μεσημβρινόν γὰρ ἦν. Ἀπήλθομεν οὖν πλησίον τῶν τυφλῶν μεθ' ἡσυχίας καὶ σιωπῆς, καὶ ἐκαθίσαμεν ἔχοντες τὰ βιβλία ἡμῶν. Ἐάλουν δὲ οἱ τυφλοὶ πρὸς ἀλλήλους, καὶ λέγει ὁ εἷς τῷ ἄλλῳ· Ὀντως σοὶ πῶς γέγονας τυφλός; Καὶ ἀπεκρίθη λέγων· Ναύτης ἤμην νεώτερος· καὶ ἀπὸ Ἀφρικῆς ἐπλέομεν, καὶ ἐν τῷ πελάγει ὀφθαλμιάσας, καὶ μὴ ἔχων πῶς περιοδευθῶ, τὰ λευκώματα ἔσχον ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἐτυφλώθην. Λέγει καὶ τῷ ἄλλῳ· Σὺ πῶς γέγονας τυφλός; Ἀπεκρίθη κάκεινος λέγων· Ὑαλοψὸς ἤμην τὴν τέχνην, καὶ ἐκ τοῦ πυρὸς ἐπίχυσιν ἔσχον οἱ δύο ὀφθαλμοί, καὶ ἐτυφλώθην. Λέγουσιν ἄλλῳ κάκεινοί· Σὺ

πῶς γέγονας τυφλός; Ὁ δὲ ἀπεκρίθη· Ὀντως ἐγὼ λέγω ὑμῖν· ὅταν ἤμην νεώτερος, ἐμίσησα τὸν κάματον πάνυ· γέγονα δὲ καὶ ἄσωτος, Οὐκ ἔχων οὖν πόθεν φάγω λοιπὸν, ἔκλεπτον. Ἐν μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν μετὰ τὸ ποιῆσαί με πολλὰ κακὰ, ἰστάμην οὖν ἐπὶ τὴν ἀγορὰν, καὶ θεωρῶ νεκρὸν ἐξοδιζόμενον καλῶς φοροῦντα. Ἀκολουθῶ οὖν ὀπίσω τοῦ ἐξοδίου, ἵνα θεωρήσω ποῦ μέλλουσιν αὐτὸν θάπτειν. Οἱ δὲ ἦλθον ὀπίσω τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, καὶ ἔθηκάν αὐτὸν εἰς μνημεῖον, καὶ ἀπῆλθον. Ἐγὼ δὲ ὡς εἶδον ἀπελθόντας αὐτούς, εἰσῆλθον εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ ἀπέδυσά αὐτὸν εἴ τι ἐφόρει, ἐάσας αὐτῷ ἓν μόνον ὀθόνιον. Ὡς οὖν ἔμελλον ἐξέρχεσθαι ἐκ τοῦ μνημείου, λαβὼν πολλὰ πάνυ, ἢ κακὴ μου προᾶξις λέγει μοι· Λάβε καὶ τὸ ὀθόνιον αὐτοῦ, ὅτι πιθανόν ἐστίν. Ὑπέστρεψα οὖν ὁ δαίμων ἐγώ. Καὶ ὡς ἀπέδυσον αὐτὸν τὸ ὀθόνιον, ἵνα γυμνὸν αὐτὸν ἐάσω, ἀνακάθηται ὁ νεκρὸς ἔμπροσθέν μου, καὶ ἐκτείνας τὰς δύο χεῖρας αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ, τοῖς δακτύλοις αὐτοῦ ἔξεσέν μου τὴν ὄψιν, καὶ ἐξέβαλεν τοὺς δύο μου ὀφθαλμούς. Τότε ἐγὼ ὁ ἄθλιος ἐάσας πάντα, μετὰ θλίψεως πολλῆς καὶ κινδύνου, ἐξῆλθον ἐκ τοῦ μνήματος. Ἴδου εἶπον ὑμῖν κάγω πῶς γέγονα τυφλός. Ταῦτα ἀκουσάντων ἡμῶν, νεύει μοι ὁ κύριος Σωφρόνιος. Καὶ ἀνεχωρήσαμεν ἐξ αὐτῶν. Καὶ λέγει μοι· Ὀντως σοι, κύρι ἀββᾶ, μὴ πράξωμεν σήμερον. Μεγάλως γὰρ ὠφελήθημεν. Ὁφεληθέντες οὖν γεγραφήκαμεν, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀκούοντες ταῦτα ὠφεληθῆτε. Ἀληθῶς γὰρ, ὅτι οὐδεὶς ποιῶν κακὸν, λανθάνει Θεόν· καὶ τοῦ μὲν διηγήματος τούτου ἡμεῖς αὐτήκοοι παρὰ τοῦ πεπονθότος γεγόναμεν.

The life of Abba Gerasimos

Abba Gerasimos befriended a lion by removing a thorn from its paw. The animal was given charge of the ass which fetched water and when the ass was stolen, Gerasimos thought Jordanes (the lion) had eaten it. In punishment, the lion was obliged to fetch water. A soldier took pity on the lion and gave three pieces of gold to buy another ass. Then one day Jordanes found and brought back the ass, plus three

camels (taken from the Saracens who had stolen it.) The inconsolable Jordanes died on his master's grave.

107.

(2965.) Ὡς ἀπὸ μιλίου ἑνὸς τοῦ ἁγίου Ἰορδάνου τοῦ ποταμοῦ λαύρα ἐστὶ τοῦ ἁγίου ἀββᾶ Γερασίμου λεγομένη. Ἐν αὐτῇ τῇ λαύρᾳ παραβαλοῦσιν ἡμῖν διηγήσαντο οἱ ἐκεῖ καθεζόμενοι Πατέρες περὶ τοῦ ἁγίου τούτου, ὅτι περιπατοῦντι ἐν μιᾷ παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ἁγίου Ἰορδάνου, ὑπήντησεν αὐτῷ λέων πάνυ ὠρόμενος ἐκ τοῦ ποδὸς αὐτοῦ. Εἶχεν γὰρ ἀπὸ καλάμου σκόλοπα ἐμπαγέντα αὐτῷ, καὶ ὡς ἐκ τούτου ὀγκωθῆναι αὐτοῦ τὸν πόδα, καὶ πλήρη πύου γενέσθαι. Ὡς οὖν ἐθεώρησεν ὁ λέων τὸν γέροντα, ἦλθεν πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐπεδείκνυεν αὐτῷ τὸν πεπληγμένον πόδα ἐκ τοῦ ἐμπαγέντος αὐτῷ σκόλοπος, κλαίων τρόπον τινά, καὶ δεόμενος τῆς παρ' αὐτοῦ θεραπείας τυχεῖν. (2968.) Ὡς δὲ εἶδεν αὐτὸν ὁ γέρον ἔν τοιαύτῃ ἀνάγκῃ, καθίσας, καὶ λαβόμενος αὐτοῦ τοῦ ποδὸς, καὶ ἀνατεμῶν αὐτὸν, ἐξέβαλε τὸν κάλαμον μετὰ πολλῶν ὑγρῶν, καὶ καλῶς περικαθαρίσας τὸ τραῦμα, καὶ δῆσας τὸν πόδα παννίῳ, ἀπέλυσεν. Ὁ δὲ λέων θεραπευθεὶς οὐκ ἔτι εἶασεν τὸν γέροντα, ἀλλ' ὡς γνήσιος μαθητῆς ὅπου δ' ἂν ἀπήρχετο ἠκολούθει αὐτῷ· ὥστε θαυμάζειν τὸν γέροντα τὴν τοσαύτην εὐγνωμοσύνην τοῦ θηρίου· καὶ λοιπὸν ἀπὸ τότε ὁ γέρον ἔτρεφεν αὐτὸν, βάλλων αὐτῷ ἄρτον καὶ βρεκτὰ ὄσπρια. Εἶχεν δὲ ἡ λαύρα ὄνον δι' ὕδωρ εἰς τὴν χρεῖαν τῶν γερόντων. Ἐκ γὰρ τοῦ ἁγίου τοῦ Ἰορδάνου πίνουσιν ὕδωρ. Ἀπέχει δὲ ἐκ τῆς λαύρας ὁ ποταμὸς, μίλιον ἕν. Συνήθειαν οὖν εἶχον οἱ Πατέρες διδόναι τῷ λέοντι τὸν ὄνον, ἵνα βόσκη αὐτὸν παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ ἁγίου Ἰορδάνου. Ἐν μιᾷ οὖν βοσκόμενος ὁ ὄνος ὑπὸ τοῦ λέοντος, ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ οὐκ ὀλίγον διάστημα· καὶ ἰδοὺ καμηλάριοι ἐρχόμενοι ἀπὸ Ἀραβίας, καὶ εὐρόντες τὸν ὄνον, λαβόντες αὐτὸν ἀπῆλθον εἰς τὰ ἴδια. Ὁ δὲ λέων ἀπολέσας τὸν ὄνον, ἦλθεν εἰς τὴν λαύραν πάνυ στυγνὸς καὶ κατηφῆς πρὸς τὸν ἀββᾶν Γεράσιμον. Ἐνόμιζεν οὖν ὁ ἀββᾶς, ὅτι ἔφαγεν τὸν ὄνον ὁ λέων· καὶ λέγει αὐτῷ· Ποῦ ὁ ὄνος; Ὁ δὲ ὡσπερ ἄνθρωπος εἰστήκει σιωπῶν, καὶ κάτω νεύων. Λέγει αὐτῷ ὁ γέρον· Ἐφαγες αὐτόν; εὐλογητὸς Κύριος. Εἴ τι ἐποίει ὁ ὄνος,

ἀπ' ἄρτι σὺ μέλλεις ποιεῖν. Ἀπὸ τότε οὖν ὁ λέων κελεύσαντος τοῦ γέροντος ἐβάσταζεν τὸ κανθήλιον κεράμια τέσσαρα ἔχον, καὶ ἔφερεν τὸ ὕδωρ. Ἦλθεν οὖν ἐν μιᾷ στρατιώτης εὐξασθαι πρὸς τὸν γέροντα, καὶ ἰδὼν τὸν λέοντα τὸ ὕδωρ βαστάζοντα, καὶ μαθὼν τὴν αἰτίαν, ἠλέησεν αὐτόν. Καὶ ἐκβαλὼν τρία νομίσματα ἔδωκε τοῖς γέρουσι, ἵνα ἀγοράσωσιν ὄνον εἰς τὴν χρεῖαν τοῦ ὕδατος, καὶ τὸν λέοντα τῆς τοιαύτης λειτουργίας ἐλευθερώσωσι. Μετὰ οὖν χρόνον τινὰ τοῦ ἐλευθερωθῆναι τὸν λέοντα, ὁ καμηλάριος ὁ τὸν ὄνον λαβὼν, ἤρχετο πάλιν σῆτον πωλῆσαι ἐν τῇ ἀγίᾳ πόλει, ἔχων τὸν ὄνον μεθ' ἑαυτοῦ· καὶ περάσας τὸν ἅγιον Ἰορδάνην κατὰ συγκυρίαν ὑπηντήθη τῷ λέοντι. Καὶ ἰδὼν αὐτόν, εἶασεν τὰς καμήλους, καὶ ἔφυγεν. Ὁ δὲ λέων, γνωρίσας τὸν ὄνον, ἔδραμεν ἐπ' αὐτόν, καὶ τῷ στόματι δακῶν αὐτοῦ, ὡς εἴωθεν, τὸ δουλίριον, ἔσυρεν αὐτόν, καὶ τὰς τρεῖς καμήλους· χαίρων ὁμοῦ καὶ κράζων, ὡς τὸν ὄνον ὃν ἀπώλεσεν, εὐρηκῶς, ἦλθεν πρὸς τὸν γέροντα. Ὁ γὰρ γέρον ἐῖχεν ὅτι λέων ἔφαγεν τὸν ὄνον. Τότε ἔγνω ὁ γέρον, ὅτι ἐσυκοφαντήθη ὁ λέων. Ἐπέθηκεν δὲ ὄνομα τῷ λέοντι Ἰορδάνην. Ἐποίησεν οὖν μετὰ τοῦ γέροντος ἐν τῇ λαύρᾳ λέων, πενταετῆ χρόνον ἀχώριστος αὐτοῦ πάντοτε ὢν. Ὅτε δὲ πρὸς Κύριον ἀπεδήμησεν ὁ ἀββᾶς Γεράσιμος, καὶ ὑπὸ τῶν Πατρῶν ἐτάφη, κατ' οἰκονομίαν Θεοῦ ὁ λέων οὐχ εὐρέθη τῇ λαύρᾳ. Μετὰ γοῦν ὀλίγον καιρὸν ἦλθεν ὁ λέων, καὶ ἐζήτει τὸν γέροντα. Ὁ δὲ μαθητῆς τοῦ γέροντος, καὶ ὁ ἀββᾶς Σαββάτιος, ἰδόντες αὐτόν, λέγουσιν αὐτῷ, Ἰορδάνη, ὁ γέρον ἡμῶν ἀφῆκεν ἡμᾶς ὀρφανούς, καὶ πρὸς Κύριον ἀπεδήμησεν, ἀλλὰ δεῦρο, φάγε. Ὁ δὲ λέων φαγεῖν οὐκ ἠθέλεν, ἀλλὰ συνεχῶς τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ τῆδε κάκεισε ὑπέστρεφεν, τοῦ ἰδεῖν τὸν γέροντα αὐτοῦ, ὠρούμενος (2969.) μεγάλα, καὶ μὴ φέρων αὐτοῦ τὴν ἀπόλειψιν. Ὁ δὲ ἀββᾶς Σαββάτιος ἰδόντες αὐτόν, καὶ οἱ λοιποὶ Πατέρες τρίβοντες τὸν νῶτον αὐτοῦ, ἔλεγον αὐτῷ· Ἀπῆλθεν ὁ γέρον πρὸς Κύριον, ἐάσας ἡμᾶς· καὶ ταῦτα αὐτῶν λεγόντων οὐκ ἠδύναντο ἐκ τῶν βοῶν οὐδὲ ἐκ τῶν ὀδυρμῶν παῦσαι αὐτόν. Ἀλλ' ὅσον αὐτόν ἐδόκουν διὰ λόγων θεραπεύειν, καὶ μεταβάλλειν, τοσοῦτον ὠρούμενος αὐτὸς μᾶλλον καὶ μᾶλλον διετέλει, καὶ βοαῖς μείζοσιν ἐκέχρητο τὸν θρηῆνον ἐπαύξων, καὶ δεικνύων διὰ τῶν φωνῶν καὶ τοῦ προσώπου καὶ τῶν ὀφθαλμῶν, τὴν λύπην ἣν εἶχεν μὴ βλέπων τὸν γέροντα.

Τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἀββᾶς Σαββάτιος· Δεῦρο μετ' ἐμοῦ, ἐφ' ὅσον οὐ πιστεύεις ἡμῖν.
Καὶ δεικνύω σοι ὅπου κεῖται ὁ γέρον ἡμῶν· καὶ λαβὼν αὐτὸν ἀπήνεγκεν, ὅπου
ἦσαν θάψαντες αὐτόν. Ἀπεῖχον δὲ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ὡς ἡμισυ μιλίου. Καὶ
σταθεὶς ὁ ἀββᾶς Σαββάτιος ἐπάνω τοῦ τάφου τοῦ ἀββᾶ Γερασίμου, λέγει τῷ
λέοντι· Ἴδου ὁ γέρον ἡμῶν· καὶ ἔκλινεν τὰ γόνατα αὐτοῦ ὁ ἀββᾶς Σαββάτιος. Ὡς
οὖν εἶδεν ὁ λέων πῶς ἔβαλεν μετανοίας, κρούων τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ σφοδρῶς εἰς
τὴν γῆν καὶ ὠρούμενος, παραχρῆμα ἀπέθανεν ἐπάνω τοῦ τάφου τοῦ γέροντος.
Τοῦτο δὲ γέγονεν, οὐχ ὡς ψυχὴν λογικὴν ἔχοντος τοῦ λέοντος· ἀλλ' ὡς τοῦ Θεοῦ
θέλοντος δοξάσαι τοὺς δοξάζοντας αὐτόν, οὐ μόνον ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ
μετὰ θάνατον, καὶ δεῖξαι ποίαν εἶχον τὰ θηρία ὑποταγὴν πρὸς τὸν Ἀδὰμ πρὸ τοῦ
αὐτόν παρακοῦσαι τῆς ἐντολῆς, καὶ τῆς ἐν Παραδείσῳ τρυφῆς ἐκπεσεῖν.

ANASTASIOS ZE SINAJE

ed. F. Nau, "Le texte grec du moine Anastase sur les saints pères du Sinai" [1-40 + appendix,] *Oriens Christianus* 2 (1902) 58-89, and "Le texte grec des récits utiles à l'âme d'Anastase (le Sinaïte)," *ibid.* 3 (1903) 56-75.

How one corpse rejected another

There was a plague at Mount Sinai. Good Abba John died and was buried. An uncaring monk also died and was buried on top of him. Next morning Abba John was found to have thrown the other off, and next day the same thing happened. The higoumen came and re-buried the monk on top of Abba John, urging the latter to show the same humility in death as that for which he was famed in life

Προ χρόνων ὀλίγων, γέγονεν κατ' ἐπιτροπήν κυρίου ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἐρήμῳ θανατικὸν, καὶ τελευτήσαντος τινὸς ὁσίου πατρὸς ἐναρέτου καὶ ταφέντος ἐν τῷ κοιμητηρίῳ ἀδελφῶν καὶ ἐτάφη ἐπάνω τοῦ σκηνώματος τοῦ ὁσίου ἀνδρός. Μετὰ οὖν μίαν ἡμέραν τελευτήσαντος ἄλλου πατρὸς, ἦλθον τοῦ καταθέσθαι τὸ λείψανον αὐτοῦ, καὶ εὗρον ὅτι ἀπέρριψεν ἐξ αὐτοῦ ὁ ὁσιος ἀνὴρ τὸ σκῆνωμα τοῦ ἀμελεστέρου ἀδελφοῦ. Εἶτα νομίσαντες ὅτι ἐκ τοῦ συμβάντος γέγονε καὶ οὐ κατὰ τινα θαυματουργίαν, λαβόντες πάλιν τέθηκαν ἐπάνω τοῦ σκηνώματος τὸν ἀδελφόν. Καὶ τῇ ἐπαύριον παραγενομένοι εὗρον πάλιν, ὅτι ἀπέρριψεν τὸν ἀδελφόν ὁ πατήρ. Μαθῶν οὖν ταῦτα ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς παραγίνεται, καὶ εἰσελθὼν ἐν τῷ μνήματι λέγει τῷ τεθνεῶτι· Ἀββᾶ Ἰωάννη, ἐν τῇ ζωῇ σου πρῶος καὶ μακρόθυμος ὑπήρχες καὶ πάντας ἐβάσταζες, καὶ νῦν ἀπορρίπτεις τὸν ἀδελφόν; καὶ λαβὼν τὸ λείψανον τοῦ ἀδελφοῦ, οἰκείας χερσὶν τίθησιν ἐπάνω τοῦ γέροντος. Καὶ λέγει πάλιν πρὸς αὐτόν· Βάσταξον τὸν ἀδελφόν, ἀββᾶ Ἰωάννη, κἂν ἁμαρτολῶς ἐστίν, καθὼς βαστάξει ὁ θεὸς τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας, οὐκ ἔτι ἀπέρριψεν τὸ σκῆνωμα τοῦ ἀδελφοῦ ὁ γέρον.

A leopard guards a garden

Abba Stephan of Μαλωχάν had his garden spoiled by rock-rabbits (χοιρογρούλλοι.)

A leopard came by and was invited to stay to guard the garden and to eat the marauders, which it did until the abba died.

Διηγῆσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Κυριακὸς περὶ τοῦ ἀββᾶ Στεφάνου τοῦ ἐπιστάτου αὐτοῦ, ὅτι ὅτε ἔμεινεν εἰς τὸν Μαλωχάν, τόπος δέ ἐστιν χεῖμαρῶρος δύσβατος σχεδὸν καὶ ἄβατος ἐν ᾧ κἀγὼ ποτε παρεγενόμην, ἐπέχει γὰρ τοῦ ἀγίου ὄρους πανχάλεπα μίλια μ'. ἔσπειρέν φησιν ὁ γέρον κωδιμέντα εἰς ἀποτροφὴν αὐτοῦ, οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἦσθιεν. Καὶ ἦρχοντο οἱ χοιρόγρουλλοι καὶ ἦσθιον καὶ ἐρήμουν αὐτὰ. Ἐν μιᾷ οὖν καθεζομένου καὶ λυπουμένου τοῦ γέροντος, ἰδοῦ ὄρᾳ λεόπαρδον παρερχόμενον καὶ καλεῖ αὐτόν. Ἐλθόντος δὲ τοῦ θηρίου καὶ καθήσαντος παρὰ τοῦς πόδας αὐτοῦ, λέγει πρὸς αὐτόν ὁ γέρον· ποιήσον ἀγάπην καὶ μὴ ἀναχωρήσης τῶν ἐνταῦθα, ἀλλὰ φύλαξον τὸ μικρὸν κηπίον τοῦτο, καὶ πιάζεις τὰ χοιρογρούλλια καὶ ἐσθίεις αὐτά. Καὶ ἔμεινεν σὺν αὐτῷ ὁ λεόπαρδος ἐπὶ ἔτη ἱκανὰ φύλάττων τὰ μικρὰ λάχανα, ἕως οὗ ἐτελεύτησεν ὁ γέρον.

A blind young rock-rabbit healed

John the Roman said that he and his master, John the Sabaite, were at Arselau when a mother rock-rabbit brought her young one, which was blind, to the Sabaite; he cured it with earth and spittle. Next day she brought him a cabbage. He refused to accept stolen goods, so she took it back to the garden from which she had stolen it.

Ὁ ἀββᾶ Ἰωάννης μοι διηγῆσατο ὁ Ῥωμαῖος ὁ μαθητὴς τοῦ θαυμασίου Ἰωάννου τοῦ Σαβαΐτου, ὅτι καθημένων ἡμῶν εἰς τὰ Ἀρσελάου ἰδοῦ ἐν μιᾷ χοιρόγρουλλος τελεία ἤνεγκεν τὸ τέκνον αὐτῆς μικρὸν, βαστάζουσα αὐτὸ ἐπὶ τοῦ στόματος αὐτῆς καὶ ἔθηκεν αὐτὸ τυφλὸν ὄντα ἐπὶ τοῦς πόδας τοῦ γέροντος. Ἰδὼν οὖν αὐτὸ ὁ ὄσιος τυρφλὸν, ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ποιήσαντος αὐτοῦ πηλὸν καὶ χρήσαντος

τοῦς ὀφθαλμοῦς αὐτοῦ, εὐθέως ἀνέβλεψεν. Καὶ προσεγγίσασα ἡ μήτηρ, ἐφίλησεν τὰ ἴχνη τοῦ γέροντος, καὶ λαβοῦσα τὸ τέκνον περιπατοῦν, ἀπίει σκιρτῶσα. Τῇ οὖν ἐπαύριον ἰδοῦ φέρει πρὸς τὸν γέροντα ἡ μήτηρ μίαν κράμβην τελείαν ἐπὶ τοῦ στόματος κόπῳ πολλῶ σύρουσα αὐτήν, καὶ ὑπομειδιάσας ὁ ὄσιος, λέγει πρὸς αὐτήν· Πόθεν ἤνεγκας τοῦτο; πάντως ἐκ τῶν κηπίων τῶν πατέρων ἔκλεψας αὐτό, ἐγὼ κλεψιμαῖα οὐ τρώγω, ἀλλὰ ἀπελθε, ὅθεν ἔκλεψας αὐτὸ θές αὐτό πάλιν. Καὶ ὡσπερ καταισχυρθέν τὸ ζῶον, ἔλαβεν τὴν κράμβην καὶ ἀπήγαγεν ἐν τῷ κηπίῳ ἐξ οὗ ἀφείλατο αὐτήν.

Goats pray successfully for rain

During a severe draught in the month of August, a herd of thirsty goats went to the highest summit in the area and cried aloud together, as though to the Creator [_σανε_ πρ_ς τ_ν κτίστην.] It rained in that place and nowhere else.

Ἄλλοτε πάλιν ἀβροχίας πολλῆς γενομένης κατὰ τὴν ἔρημον, συνηθροίσθη ἀγέλη τελεία αἰγαγρίων καὶ περιήρχοντο πάντα τὰ μέρη τῶν Ἀρσελάου ἐπιζητοῦσα τοῦ πιεῖν ὕδωρ καὶ μὴ εὐρίσκουσα, ἦν γὰρ ὁ Αὐγουστος μῆν. Ὡς γοῦν, ἤμελλεν πᾶσα ἡ ἀγέλη αὐτῶν τῇ δίψει ἀπόλλυσθαι, ἀνέρχονται εἰς ἀκρόρειαν ὑψηλωτάτην πάντων τῶν ὀρέων τῆς ἐρήμου, καὶ ἀτενήσαντα πάντα τὰ ζῶα ἐκεῖνα εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστρίγγησαν ὁμοθυμαδὸν ὡσανεῖ πρὸς τὸν κτίστην βοήσαντα, καὶ ὡς ἐπὶ κύριον τῆς δόξης, οὐ μετέστησαν τοῦ τόπου, φησὶν, ἀλλὰ παρ' αὐτὰ κατῆλθεν ὁ ὑετὸς ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ μόνῳ καὶ οὕτως ἔπιον κατὰ τὴν φωνὴν τοῦ προφήτου τὴν λέγουσαν περὶ θεοῦ· Διδόντι τοῖς κτήνεσιν τροφήν αὐτῶν καὶ τοῖς νεοσσοῖς τῶν κοράκων τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν.

A father who endured bugs for three weeks

A father shut himself up in a cave for Lent. Soon it was swarming with bugs from top to bottom. But he held on, and in the third week, there arrived a swarm of large ants which cleaned out the bugs. So it is good to be patient under trial, for things usually come out right in the end [δι_ καλ_ _ τ' ν πειρασμ' ν _πομονή, ε_ς _γαθ_ν γ_ρ πέρας πάντως _ρχεται.]

Τίς τῶν πατέρων περιώρισεν ἑαυτὸν πρὸ ὀλίγων χρόνων ἐν τινι σπηλαίῳ, τῇ τεσσαρακοστῇ τῶν ἀγίων νηστειῶν. Ὁ οὖν διάβολος ὁ ἀεὶ τοῖς ἀγωνιζομένοις φθονῶν, ἐπλήρωσεν ὅλον τὸ σπήλαιον κορίδω ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἕως τῆς στέγης, καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸν ἄρτον καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, ὥστε μὴ ὀράσθαι δακτύλου τόπον τὸ σύνολον ἐν τῷ σπηλαίῳ γυμνόν. ὑπομείνας οὖν γενναίως τὸν πειρασμὸν ὁ γέρον, εἶπεν· ὅτι ἐὰν δέη με ἀποθανεῖν· οὐκ ἐξέρχομαι ἕως τῆς ἀγίας ἐορτῆς. Τῇ οὖν τρίτῃ ἐβδομάδι τῶν ἀγίων νηστειῶν, ἰδοὺ ὄρα ἀπὸ πρῶτῳ πλήθος ἀδιήγητον μυρμηκῶν τελείων, ἐρχομένων ἐν τῷ σπηλαίῳ ἐπ' ἀπωλείᾳ τῶν κορίδων, καὶ καθάπερ ὡς ἐπὶ πολέμου ἐντὸς ἐξώρων, πάσας ἐφόνευσαν καὶ βαστάσαντες τοῦ σπηλαίου ἐξήγαγον· διὸ καλὴ ἡ τῶν πειρασμῶν ὑπομονή, εἰς ἀγαθὸν γὰρ πέρας πάντως ἔρχεται.

PAULOS Z MONEMVASIE

ed. J. Wortley, Les récits édifiants de Paul, Évêque de Monembasie, et d'autres auteurs [Sources d'Histoire Médiévale. Paris: Centre National de la Recherche Scientifique, 1987]

Παύλου ἐπισκόπου Μονεμβασίας διηγήσεις ψυχωφελεῖς περὶ ἐναρέτων
καὶ θεοσεβῶν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν

The three monks taken prisoner in Africa

Saracens come by ship to Calabria seized three monks and a child gone to bathe. The monk who was the patron of the child went in search of the missing persons with some money he had collected. He gained the ear of the "Prince of believers" in Africa by immobilising Saracens who would have struck him. The prince was so impressed with the monk's piety that he released the prisoners and sent them home with him. On board ship, the monk twice made sea-water drinkable, and this was reported back to the prince; he invited the monk to come to Africa again, but in vain.

(8.) Περὶ τῶν τριῶν μοναχῶν τῶν αἰχμαλωτισθέντων ἐν τῇ Ἀφρικῇ

1. Ἐν τοῖς μέρεσι τῆς Καλαβρίας ἐστὶ μοναστήριον ἐν ᾧ οἰκοῦσι μοναχοὶ εὐλαβεῖς καὶ ἐνάρετοι. εἷς οὖν αὐτῶν τῶν μοναχῶν εὗρε παιδίον πιπρασκόμενον· ὠνήσατο αὐτὸ καὶ ἐνέτρεφεν ἐπιμελῶς, διδάσκων αὐτὸ καὶ γράμματα, βουλόμενος ἀποκεῖραι καὶ ἐνδύσαι τὸ τῶν μοναχῶν σχῆμα. ἐν μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν ἔδοξε τρισὶ μοναχοῖς κατελθεῖν ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ ἀλιεῦσαι. ὡς οὖν κατήρχοντο, ἤρουν μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὸν παῖδα, καὶ ὡς ἔφθασαν εἰς τὴν θάλασσαν, εὐρέθησαν ἐκεῖσε Σαρακηνοὶ ἐληλυθότες ἀπὸ Ἀφρικῆς μετὰ τοῦ πλοίου αὐτῶν, καὶ ἤρουν αὐτούς. τοῦτο μαθὼν ὁ ἡγούμενος καὶ οἱ πατέρες τῆς μονῆς, οὐ μικρῶς ἐθλίβησαν, καὶ μάλιστα ὁ τοῦ παιδὸς κύριος. μεθ' ἡμέρας οὖν τινας, πρὸς τοὺς μοναχοὺς ὁ ἡγούμενος εἶπε· «οὐ δίκαιόν ἐστι, πατέρες, ἐπιλαθέσθαι τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ, βαρβάροις καὶ ἀσεβέσιν ἀνθρώποις

δουλεύοντας· ἀλλ' ὅστις ἐξ ὑμῶν ἔχει προθυμίαν, πορευέσθω πρὸς τοὺς ἐλεήμονας καὶ φιλοχρίστους καὶ αἰτησάτω ἐλεημοσύνην· ἴσως εὐδοώσει Κύριος καὶ ἐπισυνάξει μικρὸν χρυσίον καὶ ῥύσεται κὰν ἓνα ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν.» ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ὁ κύριος τοῦ παιδὸς ἀπεκρίθη· «ἐγὼ πορεύσομαι, πάτερ, μετὰ τῶν ἀγίων εὐχῶν σου, καὶ αἰτήσομαι ἐλεημοσύνην, καὶ εἰ ἀποστελεῖ Κύριος ὁ Θεός τι εἰς τὰς χειράς μου, ἀπελεύσομαι καὶ ἐν τῇ Ἀφρικῇ ἀναζητῆσαι τοὺς πνευματικούς ἡμῶν ἀδελφούς.» ἐξελθόντος οὖν αὐτοῦ τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου καὶ πορευθέντος πρὸς τοὺς φοβουμένους τὸν Θεὸν καὶ εὐεργετοῦντας τὰς ἰδίας ψυχὰς διὰ τῆς ἐλεημοσύνης, συνῆξε ἔνθεν κἀκεῖθεν ἑκατὸν νομίματα. ταῦτα λαβῶν, ἀπῆλθεν ἐν Ἀφρικῇ.

2. ὡς οὖν περιεπάτει διὰ μέσης τῆς ἀγορᾶς, συνήνητησεν αὐτῷ ὁ παῖς αὐτοῦ, καὶ τοῦτο περιλαβῶν καὶ περιπτυσάμενος, μετὰ δακρύων «ὦ τέκνον; ποῦ εἶ;» ἔλεγεν. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· «ἄνθρωπος ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ με ἠγόρασε, τίμιε πάτερ, καὶ καθ' ἑκάστην τιμωρεῖταί με ἀναγκάζων τοῦ μαγαρίσαι με, ἀλλ' ἐλπίζω εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὰς ἀγίας σου εὐχὰς ὅτι τοῦτο οὐ μὴ ποιήσω ἐὰν ἔχω ἀποθανεῖν.» ὡς οὖν ταῦτα ὠμίλει τῷ μοναχῷ τῷ ποτε κυρίῳ αὐτοῦ, ἰδοὺ ὁ κύριος αὐτοῦ ὁ Σαρακηνὸς ἐρχόμενος, καὶ ὡς εἶδεν αὐτὸν ὁμιλοῦντα, ὑβρίσας τὸν μοναχόν, ἐξέτεινε τὴν χειρὰ αὐτοῦ τοῦ ῥαπίσαι αὐτόν, καὶ εὐθύς ἔμεινεν ἡ χεὶρ αὐτοῦ ξηρὰ καὶ ἀνενέργητος. ἐλθόντος δὲ καὶ ἑτέρου Σαρακηνοῦ καὶ βουλομένου τὸ αὐτὸ ποιῆσαι, παρελύθη καὶ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ. ἰδόντες οἱ λοιποὶ Σαρακηνοὶ τὸ γεγονός σημεῖον, ἀρπάσαντες τὸν μοναχόν, ἀπήγαγον πρὸς τὸν ἄρχοντα αὐτῶν ὃν καλοῦσι τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ οὐμυρμνήν, λέγοντες· «ὁ μοναχὸς οὗτος μάγος ἐστὶ καὶ διὰ τῆς μαγικῆς αὐτοῦ τῶν βουλομένων αὐτόν ῥαπίσαι ἀπεξήρανε τὰς δεξιάς.» ταῦτα ἀκούσαντες οἱ τῇ ὑπήνῃ καὶ τῷ τρίβωνι σεμνυνόμενοι καὶ τῷ οὐμυρμνῇ συγκαθεζόμενοι γέροντες, οἱ καὶ μονομάρτυρες λεγόμενοι, ἀπεκρίθησαν· «ἐὰν ἐστὶ μάγος οὐ δύναται τὰς ξηρανθείσας χειράς ἰάσασθαι· εἰ δὲ ποιήσει εὐχὴν κατενώπιον ἡμῶν καὶ ἰαθῶσι, πληροφορούμεθα ὅτι δοῦλος τοῦ Θεοῦ ἐστὶ.» ταῦτα εἰπόντες, προετρέψαντο τὸν μοναχόν τοῦ ποιῆσαι εὐχὴν. ὁ δὲ, κλίνας τὰ γόνατα καὶ ἐκτείνας τὰς χειράς εἰς τὸν οὐρανόν, εἶπεν· «Κύριε Ἰησοῦ

Χριστέ, ὁ ποιήσας ἐν κόσμῳ τὰ φοβερὰ καὶ μεγάλα θαυμάσια, ὁ νεκροὺς ἐγείρας καὶ λεπροὺς καθάρισας καὶ τυφλοὺς ὀμματώσας καὶ χεῖρας ξηρανθείσας ἰασάμενος, ἐπάκουσόν μου τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ ἀναξίου δούλου σου καὶ θεράπευσον τούτων τὰς ξηρανθείσας χεῖρας.» ταῦτα εἰπὼν, καὶ τῷ σημείῳ τοῦ τιμίου σταυροῦ σφραγισάμενος αὐτῶν τὰς δεξιὰς, ἀπεκατέστησεν ὑγιεῖς.

3. ὡς οὖν εἶδον οἱ βάρβαροι τὸ γεγονός σημεῖον, ἐξέστησαν λέγοντες· «ἐπ' ἀληθείας, δούλος τοῦ Θεοῦ ἐστὶν ὁ μοναχὸς οὗτος.» τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ οὐμυρμνῆς ἔφη· «τί ζητῶν ἐλήλυθας εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ᾧ καλόγηρε;» ὁ δὲ «τρεῖς μοναχοὶ ἐκ τοῦ ἐμοῦ μοναστηρίου σὺν νεανίσκῳ ἠχμαλωτίσθησαν, καὶ ἦλθον εἰς ἀναζήτησιν αὐτῶν· εἶγε καὶ ποιεῖτε ἔλεος, καὶ παρέχετε μοι αὐτούς.» ὁ δὲ οὐμυρμνῆς· «καὶ ἔχεις χρυσίον τοῦ δοῦναι καὶ ἀγοράσαι αὐτούς;» ὁ δὲ μοναχός· «ἑκατὸν νομίσματα (παρὰ τῶν φιλοχρίστων λαβῶν) ἦνεγκα. εἰ οὖν ποιεῖτε ἔλεος, ἄραντες αὐτά, δότε μοι τοὺς αἰχμαλώτους.» ὁ δὲ οὐμυρμνῆς· «ἐπεὶ καλόγηρε, ἐπληροφόρηθημεν ὅτι δούλος τοῦ Θεοῦ ὑπάρχεις, τοὺς τρεῖς μοναχοὺς καὶ τὸν νεανίσκον δωρεὰν παρέχομέν σοι ὅπως ἐν ταῖς προσευχαῖς σου ταῖς πρὸς Θεόν, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν μνείαν ποιῆς. τὰ δὲ ἑκατὸν νομίσματα ἃ ἔχεις, δός καὶ ἀγόρασον ἑτέροισιν αἰχμαλώτους.» ταῦτα εἰπὼν ὁ οὐμυρμνῆς, ἀποστείλας καὶ ἐνέγκας τοὺς τρεῖς μοναχοὺς καὶ τὸν νεανίσκον, δέδωκε τῷ μοναχῷ. ὁ δὲ τούτους λαβῶν καὶ εὐχαριστήσας καὶ ἐπευξάμενος τὸν ἄρχοντα ἀπῆλθε. δέδωκε δὲ τὰ ἑκατὸν νομίσματα καὶ ἠγόρασεν αἰχμαλώτους, καὶ ἐλθὼν πάλιν πρὸς τὸν ἄρχοντα εἶπεν· «κατὰ τὴν σὴν κέλευσιν, τοὺς αἰχμαλώτους ἠγόρασα. πῶς οὖν ἐξάξω αὐτοὺς ἐντεῦθεν, μήτε πλοῖον μήτε ἀναλώματα ἔχων;» ὁ δὲ· «καὶ τοῦτο, διὰ τὴν εὐχὴν σου, ποιήσω.» τότε προστάξας ἐτοιμασθῆναι πλοῖον ὅπερ καλοῦσι μονέριον καὶ πάντα τὰ ἐπιτήδεια πρὸς τὴν αὐτῶν χρεῖαν ἐν αὐτῷ ἐμβαλῶν, καλέσας τὸν πεπιστευμένον τὸ μονέριον, εἶπεν αὐτῷ ἐν μυστηρίῳ· «τοὺς μοναχοὺς καὶ τοὺς αἰχμαλώτους παραλαβῶν, ἀπάγαγε ὅπου δ' ἂν βουληθῶσιν. βλέπε δὲ σὺ ἅμα τῶν Σαρακηνῶν τὴν πολιτείαν καὶ τὴν διαγωγὴν τοῦ μοναχοῦ τοῦ τὸ σημεῖον ποιήσαντος εἰς τὰς ξηρανθείσας χεῖρας ἵνα, ὑποστρέφοντες, πληροφορήσητε ἡμᾶς εἰ κατ' ἀλήθειαν ἐστὶ δούλος Θεοῦ.»

ταῦτα ἀκούσας ὁ Σαρακηνός, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ καὶ ἐπισυνάξας τοὺς Σαρακηνοὺς τοὺς μέλλοντας κυβερνᾶν καὶ ἐλαύνειν τὸ πλοῖον, εἰσῆλθεν ἐν αὐτῷ, εἰσάξας καὶ τοὺς μοναχοὺς σὺν τοῖς αἰχμαλώτοις.

4. ἐξορμίσαντες οὖν ἀπὸ Ἀφρικῆς, ὡς κατέπλουν, ἐξίσταντο οἱ Σαρακηνοί, θεωροῦντες τὸν μοναχὸν νηστεύοντα καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ προσευχόμενον καὶ τοὺς σωτηρίους λόγους ποιούμενον πρὸς τοὺς ἑτέρους μοναχοὺς. ὡς δὲ εἰς νῆσόν τινα ἔφθασαν παντελῶς ἄνυδρον, ἐναντίου ἀνέμου πνεύσαντος, προσέμειναν ἐν αὐτῇ ἡμέρας πολλάς. πληρωθέντος δὲ τοῦ ὕδατος ὅπερ ἐν ἀγγείοις εἶχον ἐν τῷ πλοίῳ, ἔμειναν τρεῖς καὶ τέσσαρας ἡμέρας τῇ δίψῃ φλεγόμενοι. ἰδὼν δὲ ὁ μοναχὸς πάντας κινδυνεύοντας ἀπὸ τῆς δίψης εἶπεν αὐτοῖς· «γεμίσαντες πάντα τὰ κεράμια ἐκ τῆς θαλάσσης, ἀγάγετε πρὸς με.» τῶν δὲ ταῦτα γεμισάντων καὶ ἀγαγόντων πρὸς αὐτόν, αὐτός, κλίνας τὰ γόνατα, προσηύξατο λέγων· «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, υἱὲ καὶ λόγε τοῦ Θεοῦ, ὁ διὰ τοῦ ἁγίου προφήτου σου Ἐλισσαίου γλυκάνας τὰ πικρὰ ὕδατα, καὶ πάλιν ἐν τῇ ἀγίᾳ σου καὶ ἐνσάρκῳ παρουσίᾳ ποιήσας τὸ ὕδωρ οἶνον, αὐτὸς καὶ νῦν γλύκανον τὸ ὕδωρ τοῦτο, ὅπως πιόντες αὐτὸ οἱ σὺν ἐμοὶ ὄντες, πιστοὶ τε καὶ ἄπιστοι, θαυμάσωσιν, μεγαλύνοντες τὴν σὴν δυναστείαν καὶ δοξάσωσι τὸ φοβερὸν καὶ ἅγιον ὄνομά σου, σὺν τῷ ἀνάρχῳ σου πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου πνεύματι.» ταῦτα προσευξάμενος, ἐσφράγισε τὰ κεράμια τὰ πεπλησμένα ἐκ τοῦ τῆς θαλάσσης ὕδατος καὶ εὐθὺς ἐγλυκάνθησαν. πιόντες οὖν πάντες, οἱ τε αἰχμάλωτοι καὶ οἱ Σαρακηνοί, καὶ δοξάσαντες τὸν Θεὸν, ἔμειναν πίνοντες ἐπὶ ἡμέρας τινάς.

5. πληρωθέντος δὲ τούτου καὶ ἔτι ἐνισταμένων τῶν ἐναντίων ἀνέμων, πάλιν προσῆλθον τῷ μοναχῷ πάντες αἰτούμενοι ἐλεῆσαι αὐτοὺς τῇ δίψῃ κινδυνεύοντας. ὁ δὲ προσέταξεν αὐτοῖς τὰ κεράμια γεμισθῆναι ἐκ τῆς θαλάσσης. ποιησάντων οὖν αὐτῶν κατὰ τὴν πρόσταξιν αὐτοῦ, πάλιν προσευξάμενος ὁ μοναχὸς καὶ σφραγίσας τὰ κεράμια, ἐγλυκάνθησαν. θαυμαζόντων οὖν τῶν Σαρακηνῶν καὶ ὡς ἄγγελον Θεοῦ βλέπόντων αὐτόν, ἀνέμου ἐπιτηδείου πνεύσαντος, ἐξῆλθον ἀπὸ τῆς νήσου. καὶ ἀπεκόμισαν τοὺς μοναχοὺς καὶ τοὺς

αίχμαλώτους εἰς τὰ οἰκεῖα. καὶ ὑποστρέψαντες εἰς Ἀφρικὴν, ἀνήγγειλαν πάντα ὅσα ἐθεάσαντο τῷ οὐμυρμνῇ. ὁ δὲ ταῦτα ἀκούσας καὶ ἔκθαμβος γενόμενος, τύψας τὸ πρόσωπον, ἔφη· «τί ἐποίησα ὅτι τοιοῦτον ἄνθρωπον ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς εἰς τὰς χειρὰς μου καὶ οὐ κατέσχον αὐτὸν ὅπως θεωρῶ τὰ δι' αὐτοῦ τελούμενα παράδοξα;» εὐθύς οὖν, γράψας ἐπιστολὴν, ἀπέστειλε πρὸς τὸν μοναχόν, δεόμενος ἐλθεῖν αὐτὸν πρὸς αὐτόν, ἐπαγγελλόμενος καὶ αἰχμαλώτους δωρήσασθαι αὐτῷ ὅσους ἂν ἐθελήσῃ. ὁ δὲ, δεξάμενος τὴν ἐπιστολὴν, ἔφη· «ἐγὼ καὶ ὁ ἐποίησα ἐξελθὼν ἐκ τῆς ἀγίας μονῆς ἐξ ἀνάγκης ἐποίησα, ἐλεῶν τοὺς αἰχμαλωτισθέντας πνευματικούς μου ἀδελφούς. ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ οὐ μὴ παραχωρήσῃ Κύριος ἐξελθεῖν με τοῦ μοναστηρίου ἕως ἡμέρας θανάτου μου. ὁ δὲ οὐμυρμνῆς, ἐὰν ἐνθυμηθῇ ποιῆσαι ἀγαθὸν τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ, ποιησάτω, καὶ ἐλευθερωσάτω αἰχμαλώτους ὅσους ἂν βουληθεῖ. ἐμὲ δὲ μὴ ἐλπίζέτω θεάσασθαι.» ὑποστρεψάντων δὲ τῶν Σαρακηνῶν τῶν ἀπεσταλμένων διακενῆς καὶ εἰπόντων τὰ τοῦ γέροντος ῥήματα, ἐθαύμασαν ὅ τε οὐμυρμνῆς καὶ οἱ Σαρακηνοὶ ἅπαντες τὴν ἐνάρετον πολιτείαν, εἰ καὶ οὐκ ἴσχυσαν καταλιπεῖν τὴν οἰκείαν πλάνην καὶ εἰς τὴν τῶν Χριστιανῶν ἐπιστρέψαι ἀληθινὴν καὶ βεβαίαν θρησκείαν, ἐζωγρημένοι ὑπὸ τοῦ διαβόλου εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα. ἀλλ' ὅμως ἐθαύμασαν ἐκπληττόμενοι τὴν τοῦ γέροντος πρὸς Θεὸν παρρησίαν.